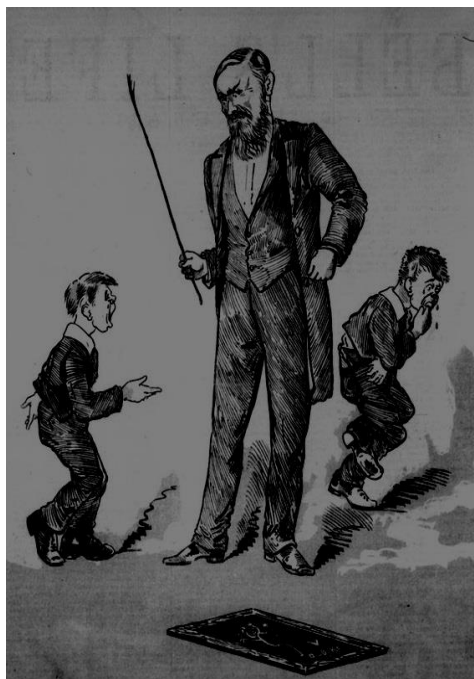

Auklėti be „diržo“ ? Kaip tai?

Esu l/d „Pelenė“ psichologė. Rašau Jums, mielieji tėveliai. Tokiems paprastems, dirbantiems žmonėms, kokia esu aš pati. Kartais pavargusiems nuo buitinių rūpesčių, darbo, kai atrodo, kad surasti laiko 8 apkabinimams per dieną yra neįmanoma. Neįmanoma, net pusei to, kiek rekomenduoja specialistai! Kartais pykstantiems ant savo atžalų, kartais reikalaujantiems jų siekti mūsų užsibrėžtų tikslų. Kartais atkakliai ieškantiems blogo elgesio priežasčių, kartais ginantiems savo vaikus. Kartais be proto atlaičiams ir lepinantiems, bet visada be galo mylintiems. Juk meilė ir yra svarbiausia, ką galime duoti savo vaikams. Mūsų visų užduotis yra tokia pati - surasti auksinį raktelį į savo vaikų širdis, kad jie galėtų jaustis globojami, saugūs ir mylimi. Kad jie augtų sveikoje fizinėje ir psichologinėje aplinkoje. Ir tada sėkmė Jūsų vaiką lydės visą gyvenimą. Ji bus tarsi užprogramuota jo genuose.

Šiame straipsnyje remiuosi knygomis, naujausiais išleistais leidiniais auklėjimo bei pozityvios tėvystės tematika bei savo darbo patirtimi. Mano tikslas nėra Jus auklėti, o paskatinti susimąstyti. Kiekvienas pasirenkame asmeniškai, kaip auklėti savo vaikus.

Vaikų auklėjimas buvo visuomet labai aktuali tema, tiek tėvams, tiek auklėtojams, mokytojams ir visai likusiai plačiajai visuomenei. Dažnai girdime diskusijas, ar gerai vaiką auklėti, pasitelkiant „diržą“ į pagalbą arba kitaip pliaukštelint per kurią nors kūno dalį. Taip pat ar yra tikslinga ir veiksminga vaiką pastatyti į kampą? Vieni sakys, kad taip, tai yra patys veiksmingiausi būdai, kurie suveikia akimirksniu, vos tik juos panaudoji. Tas tiesa, nes tokių bausmių taikymas vaikui kelia BAIME, bet apie tai vėliau. Kiti sakys, kad ne, vaiko jokia būdu negalima liesti ar žeminti. Na o treči susimąstys, kokie gi būdai yra veiksmingiausi. Ir ar tikrai auklėjimas „diržu“ atneša naudos. Labai norėčiau, kad tu, mielas skaitytojai, būtum tarp tų antrųjų, o dar geriau tarp tų trečiųjų, mąstančių, analizuojančių ir ieškančių atsakymų, norinčių surasti tik savo šeimai tinkamus sprendimus. Dar vienas klausimas: ar žinojimas yra lygu veiksmui? Tai kad aš žinau, kad naudoti fizinį ir psichologinį smurtą prieš vaikus uždrausta (tą draudžia naujausi įstatymai) dar nereiškia, kad aš taip ir elgiuosi. Šiuo straipsniu, mielieji, noriu paskatinti Jus, kad galėtumete, visų pirma, sau patiems atsakyti į klausimus: ar mano žinios atitinka mano veiksmus? Ir kokį vaiką aš siekiu užauginti?

Siūlau minutėlei pamedituoti ir akimirkai visiems grįžti į mūsų vaikystę, kai auklėjimas „diržu“ buvo toks populiarus. Prisiminkite tą įvykį už ką buvote gavę „beržinės košės“. O gal tokių įvykių buvo net nė vienas? Esu tikra, kad bent vienas iš Jūsų patirtų įvykių, kuris baigėsi būtent tokia bausme, sukėlė Jums jausmą, kad buvote neteisingai nubausti. Labai gerai prisimenu bent kelis, iš savo gyvenimo, kada, mano nuomone, naudoti diržo visai nereikėjo. Pavyzdžiui, dėl to, kad kažkas nepabaigė iki galo vakarienės ar netyčia sudaužė vazą. Ar tai yra tie įvykiai už kuriuos reikėtų šitaip griežtai bausti?

Kad būtų lengviau suprasti, apie kokias bausmes kalbame, štai keletas apibrėžimų:

Fizinės bausmės. Apima vaiko mušimą ranka arba koku nors daiktu (pvz.: rykšte, diržu, lazda, batu ir pan.), spardymą, purtymą, stumdymą, žnaibymą arba tampymą už plaukų, vertimą stovėti nepatogioje ar žeminančioje padėtyje arba atlikti sunkius fizinius pratimus, vaiko deginimą arba bauginimą, gąsdinimą.

Žeminančios arba menkinančios bausmės. Psichologinės bausmės, žodiniai užgauliojimai, išjuokimas, nepagrįstas izoliavimas arba vaiko ignoravimas.

O dabar šiek tiek žinių apie tai, kokios gali būti pasekmės vaiką auklėjant „diržu“. Daugelis tėvų tikisi, kad fizinės bausmės vaikams bus gera pamoka, tačiau tai, ko iš tikrųjų išmoksta vaikai, labai skiriasi nuo to, ko tėvai nori išmokyti.

Remiantis tarptautiniais moksliniais tyrimais atliktais E. Gershoff, S.N. Hart, M.R. Brassard ir kitų nustatyta, kad, fizinės ir kitos žeminančios bausmės:

1. **Silpnina vaiko ir tėvų ryšį.** Vaikai yra priklausomi nuo tėvų gebėjimo apsaugoti juos nuo žalos. Kai tėvai žeidžia vaikus fiziškai ir emociškai, vaikai išmoksta, kad negalima pasitikėti, jog tėvai juos apsaugos. Stiprūs tarpusavio pasitikėjimo santykiai yra pozityvios tėvystės ir sveikos vaiko raidos pagrindas.
2. **Kenkia vaikų emociniam vystymuisi.** Vaikams svarbu žinoti, kad jie yra vertinami. Šios bausmės gali turėti visą gyvenimą trunkančią neigiamą įtaką jų pasitikėjimo savimi jausmui. Vaikai, kuriems taikomos fizinės bausmės, yra labiau linkę į depresiją ir nerimą, alkoholio ar kitų narkotinių medžiagų vartojimą. Tokiems vaikams dažniau būdinga žema savigarba, emocinis nestabilumas, jiems sunku pasitikėti kitais ir kurti naujus santykius, būna labiau drovūs, intravertiški ir nepaprastai nuolaidūs. Didesnė tikimybė, kad jie turės suicidinių minčių.
3. Tokios **bausmės gali sukelti apmaudo ir priešiško tėvams jausmus.** Vaikai paprastai ima bijoti savo tėvų, todėl tampa vis mažiau nuoširdūs bendraudami su jais. Tokios bausmės pateikia agresyvių konfliktų sprendimo modelį, kurį vaikai gali vėliau taikyti savo asmeniniuose santykiuose. Fizinės bausmės yra susijusios su melavimu, vagystėmis, prievarta, žemesniu

gebėjimu užjausti kitus.

4. Fizinių bausmių taikymas **didina vaiko sužalojimų tikimybę.** Kadangi naudojamas smurtas labai lengvai gali peraugti į nekontroliuojamą prievartą. Vaikai, kuriems tėvai suduoda ar pliaukšteli, daug dažniau sulaukia iš tėvų kumštelėjimų arba spyrių. Dažniausiai smurtas didėja tada, kai vaikai ima priešintis – tai kursto tėvų pyktį, kuris gali peraugti į brutalią jėgą naudojimą.

Paskaitykime, ką kalba patys vaikai, kai tėvai taiko fizines ar kitas žeminančias vaiką bausmes:
„Jaučiuosi taip, tarsi mano mama manęs nekęstų“.

„Jaučiuosi taip, tarsi nebūtų nieko į ką galėčiau atsiremti. Taip, tarsi būtų mano pasaulio pabaiga“.

„Mane muša tada, kai neklausau savo tėvų. Tai praeina kaip vėjas, tačiau be galo skaudu“.

Vaikai niekada nepamiršta...Jie jaučiasi vieniši, bejėgiai, liūdni. Jie užsiskleidžia savyje ir niekas daugiau negali jų pasiekti. Vaikai jaučiasi pažeminti. Jaučiasi taip, tarsi jiems būtų padaryta didelė skriauda. Jie blogiau apie save galvoja.

Pamąstykite, ar taikant fizines ar kitas žeminančias bausmes mes būtent tokias pamokas norime duoti savo vaikams? Manau, visi tėvai į šį klausimą atsakytų neigiamai.

Taip, Jūs paklausite manęs, o ką gi galima taikyti? Kokius auklėjimo metodus siūlo taikyti psichologai?

Auklėjimo metodų yra labai daug, jiems reikėtų skirti atskirą straipsnį. Ką ateityje ir planuoju padaryti. Dabar norėčiau Jums pateikti šį pozityvios tėvystės remiamą, tinkamo auklėjimo schemą, kurioje parodomos pagrindinės tinkamo auklėjimo kryptys:

PROBLEMŲ SPRENDIMAS	
SUPRATIMAS, KAIP VAIKAI GALVOJA IR JAUČIA	
ŠILTI SANTYKIAI	ELGESIO RIBŲ NUSTATYMAS
ILGALAIKIŲ AUKLĖJIMO TIKSLŲ NUSTATYMAS	

Aktuali tema yra ir smurto skatinimas. Dažnai iš tėvų girdžiu: „Duok atgal!“. Reaguodama į tokį pasisakymą norėčiau pasinaudoti fraze iš knygos „Kaip užauginti žmogų“, A. Kurienės: „Jeigu mes vaiką išleidome į „džiunglių“ darželį, kuriame išgyvena stipriausias, jis turės ten išgyventi. Jeigu mes vedame būtent į tokį darželį, tada mokome: „Nenusileisk“, „Duok atgal“. Į tokią išgyvenimo mokyklą vesdami vaikus, kas rytą turime pagąlasti jiems nagus bei ragus ir nesistebėti, kad namo pareina riaumojantys liūtai ar sužeisti kiškiai....“.

Vaiko santykis su tėvais prasideda jau pačią pirmą akimirką, kai jis atsiranda šiame pasaulyje. Vaiko auklėjimas taip pat.

Aš pasirenku auklėti „be diržo“, galvodama apie savo vaiko ateitį, apie sunkųjį paauglystės laikotarpį. Kai vaikas neišvengiamai atsiskiria nuo savo tėvų, formuoja savo identitetą. Norėčiau žinoti, kuo gyvens mano paauglė, padėti jai lengviau pereiti šį sunkųjį periodą, pilną iššūkių, išsaugoti pasitikėjimu pagrįstus santykius, auginti atsakingą, mąstančią asmenybę. O ką pasirenkate Jūs?

**Linkiu Jūsų vaikams augti sveikoje, laimingoje visuomenėje!
Sėkmės!**